1

СИНЯТА ВРАТА

Когато бях на седем години, открих една врата. Предполагам, че би следвало да изпиша думата с главна буква, за да разбереш, че нямам предвид някаква градинска или обикновена врата, която води към кухня с бели плочки или килер в спалнята.

Когато бях на седем години, открих една Врата. Сега вече тази дума гордо изпъква върху страницата, извивките на буквата „В“ водят към белотата на нищото, подобно на черна арка. Когато видиш думата, си представям лекото настръхване от нещо познато, което кара косъмчетата на тила ти да се изправят. Не знаеш нищо за мен. Не ме виждаш, докато седя на жълтеникавото дървено бюро, а сладко-соленият бриз преминава през тези страници, подобно на читател търсещ разделителя си. Не виждаш белезите, пръснати по цялата ми кожа. Дори не знаеш името ми (казвам се Дженюъри Скелър. Сега знаеш поне нещичко за мен, което обезсмисля казаното дотук).

Наясно си и какво означава да видиш думата Врата. Може дори да си виждал някоя от тях, полуоткрехната и изгнила в някоя стара църква, или пък полирана и смазана в тухлена стена. Може би, ако си от онези чудновати личности, които винаги се забързват към неочаквани места, си прекрачвал прага на някоя от тях, озовавайки се на едно действително необикновено място.

А може и никога да не си зървал Врата през живота си. Те вече не са толкова много.

Но все пак, знаеш за съществуването на Вратите, нали? Има

десетки хиляди истории за десетки хиляди Врати, които познаваме също толкова добре, колкото собствените си имена. Водят към Земята на феите, към Валхала, Атлантида, Лемурия, Ада и Рая, към всякакви посоки, недостъпни за компасите, към другаде.

Баща ми, който е истински учен, а не просто млада девойка с писалка в ръка, която има много за казване, се изрази по следния начин: „Ако се отнесем към историите като към археологически обекти и започнем внимателно да изучаваме техните слоеве, ще открием, че на определено ниво винаги се намира портал. Пределна точка между тук и там, нас и тях, обикновеното и магическото. В моментите, когато тези врати се отворят, когато нещата започнат да се носят между световете, се случват историите."

Той никога не е изписвал думата „врата" с главна буква. Но вероятно учените не придават значение на думите само заради техните очертания по страниците.

Беше лятото на 1901 година, макар че тогава подредбата на четири цифри една след друга не означаваше много за мен. Сега обаче отбелязва една година, изпълнена с арогантност и самонадеяност, с напразните, но блестящи обещания за новото столетие. Тя сложи край на цялата бъркотия и врява от 19-ти век. На всички войни, революции и несигурности, на всички неприятности, свързани с разрастването на империите, докато навсякъде останаха само мир и просперитет. Господин Джей Пи Морган наскоро бе станал най-богатият човек в историята на света. Времето на кралица Виктория най-после беше изтекло и тя завеща огромната си империя на своя величествен син. Въстанието на боксерите в Китай най-после беше овладяно, а Куба вече се намираше под цивилизованото крило на Щатите. Разумът и рационалността царуваха навсякъде и нямаше място за магия или мистерии.

Оказа се, че няма място и за малки момиченца, които скитат отвъд очертанията на картите и разказват за откачените, невъзможни неща, които са намерили там.

***

Открих я в дрипавия западен край на Кентъки, точно където щатът се докосва до водата на Мисисипи. Не беше от онези места, където човек би очаквал да попадне на мистерия, или въобще на нещо интригуващо. Беше вяло и мърляво, досущ като хората, които го населяваха. Слънцето там грееше два пъти по-силно и три пъти по-ярко в сравнение с останалата част от страната, дори в самия край на август. Влагата лепнеше и се усещаше навсякъде, подобно на сапунена пяна, останала по кожата, когато последен се дорединш до банята.

Вратите, подобно на убийствата в наивните мистерии, често се оказват, където най-малко ги очакваме.

Бях попаднала в Кентъки, защото господин Лок ме взе със себе си по време на едно от своите бизнес пътувания. Той каза, че било *„истинско удоволствие"* и *„шанс да видя как се случват нещата"*, но всъщност причината беше, че бавачката ми бе стигнала до ръба на истерията и поне четири пъти за последния месец беше заплашила да напусне. Тогава бях трудно дете.

А може би господин Лок просто се опитваше да ме развесели. Миналата седмица беше пристигнала картичка от баща ми. На нея имаше картинка на тъмнокожо момиче, носещо островърха, златиста шапка, а на лицето си имаше възмутено изражение. Около нея се виждаше напечатан надпис с думите „Автентична бирманска носия". На гърба на картичката бяха изписани три реда с кафяво мастило, които гласяха:

„Удължавам престоя си, ще се върна през октомври. Мисля си за теб. Дж. С."

Господин Лок прочете думите над рамото ми и ме потупа непохватно по ръката, опитвайки се да повдигне духа ми.

Седмица по-късно лежах в един от спалните вагони „Пулман", настанена удобно сред дървените и кадифени повърхности, докато четях „Момчетата Роувър в джунглата", а господин Лок се запознаваше с бизнес раздела на вестник „Таймс". А господин Стърлинг се взираше някъде в пространството, с професионалния, празен поглед на слуга.

Но все пак ще ви опиша образа на господин Лок подобаващо.

Изобщо не би му харесало да бъде въведен в историята толкова небрежно. Позволете ми да ви представя господин Уилям Корнелиус Лок, самороден полумилиардер, директор на „У. К. Лок и СИЕ“ собственик на не по-малко от три имения по Източното крайбрежие, защитник на добродетелите Ред и Благоприличие (това са думи, които той със сигурност би предпочел да види изписани с главни букви – вижте например това Р, прилича на жена, поставила ръка на бедрото си), и председател на Археологическото дружество на Нова Англия. Нещо като светски клуб за богати, влиятелни мъже, които бяха и любители колекционери. Използвам „любители“, тъй като беше модерно заможните мъже да се отнасят към страстите си по пренебрежителен начин, с леко потрепване на пръстите, сякаш да си признаят, че се занимават с нещо различно от печеленето на пари можеше да опетни репутацията им.

Всъщност, понякога подозирах, че всички средства, които Лок изкарваше, бяха предназначени да служат на колекционерското му хоби. Домът му във Вермонт, където живеехме, за разлика от другите му два, запазили девствения си вид, имота, които главно служеха, за да впечатлява света със своята значимост, беше един огромен, частен „Смитсониън“. Напълнен бе с предмети до такава степен, че изглеждаше като изграден от артефакти, вместо от хоросан и камъни. Не беше много организирано: варовикови фигури на жени с широки бедра, деляха пространството с индонезийски паравани, резбовани във формата на дантела. Обсидианови върхове на стрели бяха поставени зад стъклена преграда, заедно с препарирана ръка на войн от периода Едо (ненавиждах тази ръка, но не можех да спра да я гледам, докато се чудех как е изглеждала в живо и мускулесто състояние, как притежателят ѝ би се чувствал, докато някакво малко момиченце в САЩ разглежда изсъхналата плът, без дори да знае името му).

Баща ми беше един от полевите агенти на господин Лок. Когато го е наел, аз съм била едно малко пеленаче, увито в старо пътно сако.

„Майка ти тъкмо бе починала, знаеш, много трагичен случай", обичаше да ми повтаря господин Лок, *„а баща ти със своя особен цвят на лицето, приличащ на плашило с изрисувани татуировки по ръцете, стоеше по средата на нищото с бебе в ръце. Тогава си казах: Корнелиус, този човек се нуждае от малко щедрост!"*

Баща ми бил нает още преди залез-слънце. Сега той се шляе нагоре-надолу по света, събирайки предмети "с особено уникална стойност" и ги изпраща на господин Лок по пощата, който от своя страна да ги постави зад стъклени прегради с месингови табелки, и да ми се кара, когато си играя около тях, или открадна няколко монети на ацтеките, за да пресъздам сцени от „Островът на съкровищата". По време на тези игри обикновено седях в сивата си стая в Лок Хаус и тормозех наетите от него бавачки, които трябваше да ме възпитават, докато чаках татко да се завърне у дома.

До седемгодишна възраст бях прекарала доста повече време с господин Лок, отколкото със собствения си баща, затова го обичах, доколкото изобщо беше възможно да обичаш човек, който се чувства комфортно в костюм от три части.

В избора на хотел, господин Лок подходи така, както при избора на костюм – беше наел стаи за нас в най-доброто, което мястото можеше да предложи. В Кентъки това се оказа просторен хотел насред борова гора, разположен около река Мисисипи, построен очевидно от някого, който е искал да отвори луксозен хотел, но никога не бе виждал такъв през живота си. Тапетите бяха на райета в бонбонен цвят, а полилеите – електрически, но от дъските на пода се носеше кисела миризма на сом.

Господин Лок мина покрай управителя, помахвайки с небрежен жест.

– Наглеждай момичето, моето момче – след което се запъти към лобито. Господин Стърлинг се влачеше по петите му като куче в човешки облик.

Лок поздрави човек с вратовръзка, който чакаше на един от пъстрите дивани с флорални мотиви.

– Губернатор Докъри, за мен е удоволствие! Отделих специално внимание на последното писмо, което ми изпратихте, уверявам Ви. Как върви колекцията Ви от черепи?

Аха. Значи затова бяхме дошли. Лок имаше среща с един от приятелите си от Археологическото общество, за вечер, посветена на пиене, пушене на пури и хвалби. Всяко лято провеждаха годишната си среща в Лок Хаус, организирайки луксозно парти, последвано от превзето събитие, достъпно само за членовете на обществото. На мен и баща ми не ни беше позволено да присъстваме. Но някои истински ентусиасти не успяваха да изчакат да мине пълна година и търсеха взаимно компанията си при всяка възможност.

Управителят ми се усмихна насила и паникьосано, точно като възрастен, който не е свикнал да общува с деца. На свой ред му отвърнах с усмивка през зъби.

– Излизам – заявих му уверено.

Той допълнително се насили да се усмихне и започна да мига несигурно. Хората обикновено не са сигурни как да се отнасят с мен. Кожата ми е медночервена, като покрита с кедрови стърготини, но очите ми са кръгли и светли, а дрехите ми – скъпи. Дали бях разглезен домашен любимец, или прислужница? Трябва ли горкият управител да ми сервира чай, или да ме изгони в кухнята при слугите? Бях това, което господин Лок наричаше „нещо по средата“.

Съборих ваза с изкуствени цветя, възкликвайки престорено “О, съжалявам”, след което се измъкнах, докато управителят кълнеше и почистваше бъркотията със сакото си. Озовах се на открито, заставайки пред външната страна на вратата (забележете как тази дума се вмъква дори в най-обикновените истории. Понякога имам чувството, че има врати дебнещи в структурата на всяко изречение, където точките са обков, а глаголите – панти).

Улиците изглеждаха като препечени от слънцето ивици, кръстосвайки се една друга, преди да завършат в калната река. Местните обаче явно имаха навика да се разхождат по дължината им, сякаш бяха съвсем нормални градски улици. Зяпаха ме и мърмореха, докато се разминавах с тях.

Бездействащ работник на доковете, сръчка спътника си и ме посочи.

– Обзалагам се, че малката е от племето чикасо.

Другарят му поклати глава и възрази, вероятно уповавайки се на личния си опит с индиански момичета.

– От западните племена, може би. Или е мелез.

Продължих да вървя. Хората винаги се опитваха да познаят, слагаха ме в една или друга категория, но господин Лок ме уверяваше, че всички грешат. Наричаше ме "съвсем уникален екземпляр". Веднъж, след коментар от една от прислужниците, го попитах дали съм цветнокожа и той изпръхтя.

– С особен цвят на кожата, може би, но не бих казал цветнокожа.

Не бях наясно какво точно определяше дали си цветнокож или не, но начинът, по който той ми беше отговорил, ме накара да се зарадвам, че не бях такава.

Спекулациите бяха още по-засилени, когато баща ми беше около мен. Неговата кожа е по-тъмна от моята, оцветена в лъскав червено-черен цвят. Очите му са толкова тъмни, че дори бялата им част има кафяв оттенък. Като добавим и татуировките – спирали от мастило, виещи се около двете му китки – захабеният костюм, очилата и обърканият му акцент. Хората просто нямаше как да не се взират.

Искаше ми се и сега да е до мен.

Толкова бях унесена в хода си, стараейки се да не отвръщам на всички втренчени погледи от бледоликите лица, че се блъснах в някакъв човек.

– Извинете, госпожо, аз...

Една стара жена, прегърбена и съсухрена, погледна надолу към мен. Беше добре отработен поглед на възрастна дама, специално предназначен за деца, които се движат прекалено бързо и се блъскат в нея.

– Съжалявам – повторих отново.

Тя не ми отговори, но в очите ѝ нещо се промени, сякаш някаква бездна се отвори. Устата ѝ провисна, а мъгливият ѝ поглед внезапно се разшири.

– Коя... коя по дяволите си ти? – изсъска тя.

Хората явно не обичаха, такива като мен, такива по средата.

Трябваше да изтичам обратно към миришещия на риба хотел и да се сгуша в безопасност до заможната фигура на господин Лок, където тези хора нямаше да успеят да ме достигнат – така щеше да е най-добре. Но, както самият той често отбелязваше, понякога се държах твърде неподходящо, своеволно и неустрашимо (последната дума предполагам изобщо не беше ласкателна в компанията на останалите две).

Затова избягах. Продължих да тичам, докато болезнено тънките ми крака не започнаха да треперят, а гърдите ми пулсираха под фините шевове на роклята. Улицата беше изместена от криволичеща пътека, а сградите зад гърба ми бяха погълнати от глициния и орлов нокът. Докато тичах, се опитвах да не мисля за очите на старата жена, впити в лицето ми, както и за неприятностите, които ме очакваха заради внезапното ми изчезване.

Краката ми спряха движението си, чак когато усетиха, че мръсотията под тях се бе превърнала в трева. Озовах се в самотно, обрасло поле под толкова синьо небе, че ми напомняше на плочките, които баща ми бе донесъл със себе си от Персия – величествено, всепоглъщащо синьо, в което човек можеше да се изгуби. Под него имаше само висока, ръждивочервеникава трева и няколко разпръснати кедрови дървета.

Имаше нещо особено в тази гледка, може би, бе миризмата на сухите дървета под слънцето, или извисяващата се към небето трева, като тигрица в оранжево и синьо. Прииска ми се да се свия в сухите стъбла, подобно на сърне, което чака майка си.

Нагазвах все по-навътре, продължавах да скитам, прокарвайки пръсти през изгорелите от слънцето върхове на дивите култури.

За малко изобщо да не забележа Вратата. Всички Врати са така, полускрити отстрани в сенките, докато някой не ги погледне по правилния начин.

Тази представляваше стара дървена рамка, имитираща основата на кула от карти. Петната от ръжда бяха нацапали дървото

около пантите, където пироните изчезваха в нищото, а от самата врата бяха останали само няколко здрави дъски. Олющената боя все още си личеше по нея, беше в същото кралско синьо като небето.

Тогава не бях наясно с Вратите, а и нямаше да повярвам на истината за тях, дори да ми бяха връчили колекция от три тома със събрани разкази на очевидци. Когато обаче видях самотната и стара синя врата в полето, ми се прииска тя да води към друго място. Някъде извън Нинли, Кентъки, на някое непознато и невиждано място, толкова просторно, че да не му се вижда краят.

Притиснах длан към синята боя. Пантите проскърцаха, точно като вратите във всичките колонки в евтини вестници и приключенски истории, които четях. Сърцето ми пулсираше в гърдите, а в едно наивно кътче от душата си затаих дъх в очакване да се случи вълшебство.

Разбира се, нямаше нищо от другата страна на Вратата, само кобалтово сините и канелени цветове на собствения ми свят, небето и полето. Тази гледка, Бог знае защо, дълбоко ме разочарова. Седнах на земята върху хубавата си ленена рокля и захлипах при мисълта за загубата. Но какво бях очаквала? Някой магически портал – от онези, на които децата в книгите винаги се натъкват?

Ако Самуел беше там, щяхме да можем поне да се преспорим, че нещо се е случило. Самуел Запия беше единственият ми реален приятел – момче с тъмни очи, пристрастено към пикантни периодични издания, притежаващо отнесеното изражение на моряк, наблюдаващ хоризонта. Посещаваше Лок Хаус два пъти седмично в червен фургон, на чиято страна бе изписано „Семейна бакалия Запия" със заоблени златни букви, като успяваше да промъкне за мен последните издания на „Аргъси – седмичник за всякакви истории"* или „Халфпени Марвел", покрай брашното и лука. През уикендите бягаше от семейния магазин на родителите си, за да ми прави компания в сложни

* Аргъси (The Argosy) – американско популярно списание, публикувано от 1882 до 1978 година.

игри, в които се преструвахме, че има духове и дракони на брега на езерото. Майка му го наричаше *Sognatore*, което според Самуел беше италианската дума за негодно–за–нищо–момче–което–къса–сърцето–на–майка–си–като–мечтае–през–цялото–време.

Но Самуел не беше до мен онзи ден сред полето, така че извадих малкия си джобен дневник и вместо това написах история.

Когато бях на седем години, този дневник беше най-ценното ми притежание, въпреки че законната ми собственост върху него можеше да се оспори. Не го бях купила и никой не ми го беше дал, просто го бях намерила. Играех си в Залата на фараоните. Отварях и затварях урните, изпробвах бижутата и случайно попаднах на една красива синя кутия със сводест капак, украсена със слонова кост, абанос и синя гланцирана керамика. Произхождаше от Египет, първоначално като част от комплект. На дъното на кутията се намираше въпросният дневник – кожен, тъмен на цвят, с кремавобели страници, изкусителен като прясно натрупал сняг.

Господин Лок вероятно умишлено го бе оставил там, за да го намеря. Таен подарък, който не ми е дал лично, защото е твърде сдържан. Взех го, без изобщо да се замисля. Пишех вътре, когато се чувствах самотна или изгубена, когато баща ми беше някъде далеч, или когато господин Лок беше зает, а бавачката се държеше ужасно. Доста бях изписала.

Предимно записвах истории, подобни на онези от седмичника, който ми носеше Самуел – за смели малки момчета с руси коси, на име Джак, Дик или Бъди. Прекарвах доста време в обмисляне на страховити заглавия и изписването им с въртеливи линии по хартията („Мистерията на Костения ключ", „Обществото на златния кинжал", „Летящото сираче"), без изобщо да се вълнувам от сюжета. В онзи следобед, докато седях в самотното поле до Вратата, която не водеше никъде, ми се прииска да напиша различен тип история. Истинска история, в която можех да се вмъкна, ако само вярвах достатъчно силно.

Имало едно време едно смело и безразсъдно момиче, което намерило Врата. Тя била магическа Врата, затова е изписана с